

Geschiedenis van VZW Recht op Migratie en van het Vluchtelingenhuis Leuven.

“De graad van beschaving laat zich afmeten aan de manier waarop een maatschappij met haar zwaksten omgaat.”

Oorsprong

In 2006 werd het comité ROM- Recht op Migratie, opgericht in Leuven.

Na de hongerstaking van de Mensen Zonder Papieren (MZP) te Leuven in juli 2006, wilden enkele personen zich verder inzetten voor een ander migratiebeleid, voor een algemene regularisatie en voor de afschaffing van de gesloten asielcentra. Ze wilden ook meer zijn dan een vereniging die alleen zou vechten voor een verblijfsvergunning voor de vluchtelingen. Het voorbije jaar geloofden velen in een pragmatische aanpak en goed resultaat voor de Mensen Zonder Papieren, door het afzwakken van de eisen en zich te beperken tot het stellen van criteria voor regularisatie.

De druk van hongerstakingen, manifestaties en kerkasiel hielp niet om een algemene regularisatie af te dwingen, zelfs niet om duidelijke en permanente criteria in de wet op te nemen. Bijna alle parlementsleden waren tegen criteria en kozen er voor dat de minister zijn eigen onbeperkt interpretatierecht bij de regularisaties kon behouden. Het gevolg was een blijvende willekeur en grote rechtsonzekerheid.

Hieruit hebben we onze lessen getrokken. We moesten een kritische analyse maken en durven opkomen voor een rechtvaardig migratiebeleid met als uitgangspunt het recht van elkeen op een menswaardig bestaan en het “recht op migratie”. Dat alleen kan een duurzame en rechtvaardige oplossing brengen van het vluchtelingenprobleem in het algemeen en niet alleen voor de huidige Mensen Zonder papieren in het bijzonder. We zullen ons wel tegelijkertijd blijven inzetten voor de huidige Mensen Zonder papieren. Zij moeten allen geregulariseerd worden. Ook de inhumane opsluitingen en uitwijzingen moeten stoppen.

Lieve Van Kerkhoven, Katleen en Griet Van Impe, Ernst Veen en Pol Van Camp, staken de koppen bij mekaar en de vereniging of comité “Recht op Migratie.” was daarmee geboren. Later kwam onze vriend Rob Adriaensen er bij maar overleed spijtig genoeg veel te vroeg in augustus 2012.

Oprichting Vluchtelingenhuis Wilsele.

Begin december 2010. Tot ieders verrassing valt de sneeuw al vroeg met bakken uit de hemel en is het steenkoud. Niet alleen zijn de sneeuwstrooiers nog niet in staat van paraatheid, ineens wordt ook het gestuntel van onze regering van de afgelopen jaren duidelijk: er is te weinig opvang voor vluchtelingen voorzien! Honderden vluchtelingen die zich dagelijks aanmelden en recht hebben op opvang krijgen die niet. Mensen, soms met kinderen, brengen de nacht door in stations, in kraakpanden of erger nog: op straat. Bij -10 °C of minder! Vooral in Brussel is de toestand schrijnend.

Een buurtcomité in het Leuvense wil in actie schieten. Ze schrijven alle instanties aan die in Leuven over gebouwen beschikken en er misschien een aantal tijdelijke opvangplaatsen willen ter beschikking stellen: de KU-leuven, het OCMW, kerken, de stad, Sociale Woningmaatschappij Dijledal...Overal vangt men bot. Er is nog niet veel veranderd: nog altijd geen plaats in de herberg. Het buurtcomité heeft echter weet van drie appartementsblokken van Dijledal die zo goed als leeg staan en binnen enige tijd zullen afgebroken worden. Het gaat om een 150-tal appartementen, zo goed als leeg maar nog in goede staat: er is nog verwarming, elektriciteit en water. Aan Dijledal wordt gevraagd om die appartementen tijdelijk te mogen gebruiken. Het comité wil de onderhoudsrekeningen betalen. Er komt een njet.

Het comité besluit dan maar het recht van mensen op een dak boven het hoofd te laten primeren op het wettelijke recht van de woningmaatschappij om de toegang tot haar eigendommen te verbieden en steunt de kraak van enkele appartementen.

Achttien vluchtelingen, waaronder een Roemeens echtpaar met drie kleine kinderen vinden er eventjes warmte en een bad. Eventjes, want na 5 dagen worden ze al door de deurwaarder en de politie buitengezet. Terug de kou in. Het buurtcomité betaalt de treintickets, retour Brussel. Dijledal dient klacht in, Lieve en Pol worden verhoord maar er komt geen gevolg; toch niet strafrechtelijk. Wel is er een positief gevolg gekomen: de oprichting van een vluchtelingenhuis.

Na deze ontgoochelende ervaring besluit het comité ‘Recht op migratie’, om een vluchtelingenhuis op te richten in het Leuvense. Het oorspronkelijk idee was om hiermee een voorbeeld te stellen. Wij hebben dan wel niet de grote middelen, maar als een welvarende stad als Leuven geen extra inspanning wil doen, dan willen wij als burgers in ieder geval een poging doen om mensen in nood op te vangen. Als dat navolging vindt in andere gemeenten en steden geraken de dakloze vluchtelingen van de straat. En daarmee was het idee van het Vluchtelingenhuis geboren.

Eerst denken aan een LOI (Lokaal opvang initiatief)

In eerste instantie werd er in het comité nagedacht en gesproken over een LOI. Het is de overheid die tenslotte moet instaan voor de opvang van asielzoekers. We schreven verschillende Leuvense politici en partijen aan van de gemeenteraad en het OCMW om een LOI in Leuven op te richten. Maar de stad en het OCMW van Leuven gingen daar niet op in. Ze zegden reeds genoeg te doen maar misten zo een kans om hun steentje bij te dragen in de spreiding van de opvang van vluchtelingen. Een spreiding die ook door de regering was gevraagd. Spijtig dat de stad geen initiatief nam want het kost de stad niets gezien alles wordt betaald door Fedasil. Ook Dijledal, de huisvestingsmaatschappij, gaf geen antwoord.

We begonnen aan een petitie om genoeg handtekeningen te verzamelen zodat de gemeenteraad verplicht zou zijn om dat punt op de agenda te plaatsen. We hadden al heel wat handtekeningen maar zagen vlug in dat we onze energie aan het verspillen waren. Er was geen politieke meerderheid voor de oprichting van een LOI en daarom stopten we met die actie en besloten we dan maar we zelf het initiatief te nemen voor de oprichting van een vluchtelingenhuis. In de beginfase dachten we om zelf een LOI op te starten en schreven mails met de vraag naar informatie aan Fedasil en Vluchtelingenhulp Vlaanderen. Vrij vlug stelden we vast dat het opstarten van een LOI door een privé-initiatief bijna onmogelijk zou zijn. Het zou heel veel tijd vragen gezien de administratieve rompslomp en de vele verplichtingen. Bovendien bleven we vinden dat de opvang van asielzoekers een taak is van de overheid. We beslisten dan met ons comité om een eigen en ander type van opvang te organiseren: een vluchtelingenhuis voor alle dakloze vluchtelingen, met en zonder papieren, en niet alleen voor asielzoekers.

Vorbereiding van het vluchtelingenhuis

Begin 2011 waren we dan zover en de motivatie voor dit initiatief was bij iedereen aanwezig.

Het comité Recht op Migratie zou zo snel mogelijk een vluchtelingenhuis oprichten. We waren met niet veel maar het comité was een flinke ploeg die tot heel wat in staat was.

Door de gedrevenheid en de praktische en inhoudelijke ideeën van Pol Van Camp en van de andere leden, Katleen Van Impe, Griet Van Impe, Lieve Van Kerckhoven en Rob Adriaensen, werden de eerste plannen bespreekbaar gemaakt.

Over het doel van het Vluchtelingenhuis waren we het vlug eens. Het moest onze visie uitdragen en deze omzetten in de praktijk. Het moest een centrum worden dat een tegenwicht kon geven aan de stroming die vluchtelingen en migranten constant in een slecht daglicht stelt en opjaagt. We zouden ons vooral richten tot de meest zwakke vluchtelingen, dus zeker tot de Mensen Zonder Papieren.

We wilden dat doen op drie domeinen:

- Ontmoetingsruimte. Het moet een ontmoetingsruimte zijn voor vluchtelingen, asielzoekers, mensen zonder papieren (MZZ) die zich in Leuven en omgeving bevinden.
- Het wil vooral specifieke hulp verlenen aan de MZZ, hulp die zich volledig richt op de complexe problematiek van deze doelgroep. De concrete hulp bestaat onder meer uit een laagdrempelig onthaal van sociale en juridische permanenties. Het zoekt daarnaast ook naar structurele oplossingen voor knelpunten in de toegang tot grondrechten van mensen zonder wettig verblijf. Voor deze structurele aanpak zoeken we samenwerkingsverbanden met CAW en andere personen en organisaties die de problematiek van de MZZ kennen.
- Het huis is een plaats waar vluchtelingen, vooral mensen zonder papieren, terecht kunnen die in een crisissituatie verkeren. De opvang zal voor elkeen tijdelijk zijn, maximum een paar maanden.

Nadat we het inhoudelijk eens waren moesten we denken aan de praktische kant: hoe dit realiseren. We gingen ons licht eens opsteken bij "Meeting" en CAW Brussel. Ook bij Dirk De Vis en Daniel Allied, twee priesters van de Begijnhofkerk in Brussel, konden we veel ervaring opdoen. Zij vingen tenslotte al 10 jaar vluchtelingen op in hun eigen huis.

Tenslotte was er de vraag of we een huis zouden kopen of huren. Er werd voor beide opties een financieel plan opgemaakt. Daaruit bleek ook dat we toch zeker een grote groep vrijwilligers moesten hebben die bereid waren om maandelijks een bedrag te storten om de huur en de algemene kosten te financieren. Al onze adressen werden aangeschreven en er was grote respons. Op een eerste bijeenkomst voor de oprichting van een vluchtelingenhuis was er veel volk.

Concretisering van het vluchtelingenhuis

In december 2011 hadden we de eerste bijeenkomst met geïnteresseerden. Een 30 tal waren aanwezig en een 40 tal daarbuiten nog geïnteresseerd. Het initiatief was dus een succes. Zie uitnodiging. Die avond werd het project voorgesteld: het doel, de praktische uitwerking en het financieel plan. Het enthousiasme was groot. In januari volgde al een twee vergadering en dan ging het snel. Vrij vlug hadden we de belofte van een 70 tal personen om maandelijks een bedrag te storten voor een totaal van 1.300 €. We konden starten en op zoek gaan naar een huurhuis. Het geluk was aan onze zijde want Dirk De Vis, een pater die reeds 10 jaar ervaring had met de opvang van vluchtelingen in Brussel, was geïnteresseerd. Hij moest ginder verhuizen en wilde bij ons in het vluchtelingenhuis komen inwonen en de begeleiding op zich nemen.

Dat was al opgelost maar een huis huren bleek niet zo simpel omdat er niet zoveel huizen op de markt kwamen met 4 à 5 kamers.

Op 1 juni 2012, na verschillende pogingen, hadden we geluk en konden een huis huren in Wilsele. Na één jaar denkwerk en zes maanden voorbereiding hadden we ons doel bereikt.

Op 2 juli 2012 trok Dirk in het huis en op 10 juli konden we de eerste vluchtelingen opvangen. Had was een Tsjechisch gezin met twee kinderen waarvan één autistisch, dat geen woonst had. We waren trots want onze ploeg en een steuncomité, dat toen bestond uit 133 mensen, hadden dit mooi project toch maar gerealiseerd.

We waren bovendien vooral blij en gelukkig omdat we vluchtelingen, zonder onderdak, een woonst konden geven en konden helpen aan een begin van een nieuwe toekomst.

Feestelijke opening: Zondag 9 september 2012 was het feest in het Vluchtelingenhuis in Wilsele – Leuven. We zijn heel gelukkig want we vinden het Vluchtelingenhuis een schitterende verwezenlijking dat tot stand kon komen dank zij de steun van meer dan 160 privépersonen. Een voorbeeld van solidariteit in deze verzuurde tijden. Meer dan honderdvijftig personen waren in de namiddag aanwezig op de feestelijke opening.

Gelukkig heeft Rob Adriaensen de opstart van het vluchtelingenhuis nog kunnen meemaken. Maar spijtig genoeg niet de feestelijke opening. Na een aanslepende ziekte is hij op 21 augustus 2012, zachtjes ingeslapen in het bijzin van zijn familie. Rob, je zal voor steeds in onze gedachten blijven.

Van comité naar VZW en van huurhuis naar aankoop.

De vzw is ongebonden en niet politiek en bestaat alleen uit vrijwilligers. Zo wilden we een stabielere basis geven aan onze vereniging. Ook financieel is dat een betere oplossing, zeker toen we er aan dachten om het huis dat we huurden te kopen. Enkele leden van het comité haakten af en enkele nieuwe vrijwilligers kwamen er bij om de VZW op te richten.

De stichters waren Dirk De Vis, Katleen Van Impe, Heidi Dries, Luc Van Impe, Pol Van Camp, Griet Van Impe, Deirdre Maes, en Karlien Craps.

De financiering van de vereniging en van het vluchtelingenhuis bestaat alleen uit giften.

De eigenaar van het huis wilde het huis te koop aan bieden en dan moesten we elders een gebouw gaan huren, wat ook niet zo evident is voor de opvang van vluchtelingen. We schreven al onze steunverleners aan en ook nog vele anderen. We vroegen hen om ons te steunen. De solidariteit was massaal: 12 personen gaven een lening, 114 betaalden maandelijks een som, gemiddeld 27 €/ma en 131 personen gaven een eenmalige gift. Daarenboven waren er nog 101 vrijwilligers die zich inzetten voor praktische hulp. Formidabel.

Op enkele maanden tijd kregen we zo giften voor meer dan 100 000 € en persoonlijke leningen voor een 300 000 €. Daarmee konden we het gebouw kopen voor 410 000 € kosten inbegrepen.

Begin 2014 werd de akte officieel verleden en konden we hoopvol naar de toekomst kijken, samen met de acht vluchtelingen die we kunnen opvangen.

Weer een nieuwe start in ons jong bestaan en een prachtig voorbeeld van wat solidariteit, voor de minsten op deze aarde, vermag.

Opening van het Vluchtelingenhuis in Willebroek juli 2012. Foto Patrick Vertommen.
Pol Van Camp – Griet Van Impe, Dirk De Vis, Katleen Van Impe en Lieve Van Kerckhoven met enkele vluchtelingen.